אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תרצד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ח סיון תרע"ד - יפו
נמען: בנו, הרב צבי יהודה

בישיבה לומדים דף גמרא אחרי התפילה. חידוש בסוגיית שמן והדס (ברכות מג): הכרעת רבן גמליאל היא רק כשסך בשמן, ורב פפא לא סך 'לאשתמוטי' - כדי לא להחזיק עצמו לת"ח וכדי לא להעליב. כנראה יוחלט לנסוע לכנסיית 'אגודת ישראל', ומבקשים ממנו הרצאה על מצב הארץ.

עיקרי הדברים

- סוגיית שמן והדס.
- ענווה ודרך ארץ.
- החלטה לנסוע.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

בעזהי"ת[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3] כ"ח סיון תרע"ד[4]

שמחתני ביקרתך מתיאור חגיגת החג הקדוש יום מתן-תורתנו, ת"ל[5] ושמחת אור ד' תשגבך תמיד, יקירי, להשביעך צחצחות בזיו מעליא, באור-תורה ונעם יראה, נר מצוה והוד ענוה וכל טוב בשמחת עז וגבורה קדושה.

אנו למדים בכל יום בישיבה דף גמרא פשוט אחר התפלה, ובע"ה[6] הנני מעיר לפעמים דרך למודנו והיום דברתי בסוגיא ד"כיצד מברכים" במחלוקת שמן והדס [ברכות מג] "ורב פפא לאשתמוטי נפשיה", דמרפסא איגרא. דהכי פירושה: הכרעת רבן גמליאל היא רק אם באמת סך הוא עם השמן, שאז השמן יש בו שתי פעולות הנאיות, ריח וסיכה, ובהדס רק אחד, אז מנצח הרבוי את הקדימה של ברכות פרטיות, כמו ברכת "עצי-בשמים" נגד "מיני בשמים" דשמן, וזאת היא הכרעה, דאי לאו הכי הרי היא ממש כחד צד דהיינו בית-שמאי ורב פפא לא רצה לסוך, אע"פ[7] שהיה מנהגם לסוך כנראה חשש להא דתלמיד-חכם "לא יצא כשהוא מבושם", [ברכות מג] אבל לא רצה מצד אחד להחזיק עצמו לתלמיד-חכם בפניהם ומצד השני שלא להעליבם על מה שהם סכים, ואמר: הלכה כבית-הלל, ובאמת בכהאי-גונא הלכה כבית-הלל, שגם המכריע יודה בשלא סך, אבל לא אמר בלשון ברור כדי לאשתמוטי, שלא לפגום במדת הענוה ורגשי דרך ארץ של כבוד-הבריות.

---

1 בעזהי"ת - בעזרת השם יתברך
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5 ת"ל - תודה לא-ל
6 ובע"ה - ובעזרת השם
7 אע"פ - אף על פי

ע"ד[8] נסיעתי לכנסית ה"אגודה" [ראו כרך ב', אגרת תרעח] בע"ה[9], כפי-הנראה שיוכרע לצד ההן. למרות מה שקשה לי הרבה הדבר. דורשים ממני גם פירוט של הרצאה ע"ד המעמד הארץ-ישראלי, וגם זה קשה לי, ומ"מ[10] אקוה להזדרז ולרשום איזו הרצאה.

יחזקנו השי"ת[11] ויעודדנו להרים קרן בישראל ובא"י[12] בתשועת-ד', בשיבת בנים לארץ-אבות ולתורת-אבות, ואור אבות משפעת מקור ברכת אלהי אבות יופיע על בנים, להרחיב דעתם ולעדן חפצם, לאשרם באשר-נחת ורוב שלום להצמיח צמח פדות-נפש וגאולת-עולמים בכל צדדי החיים, שילכו הלוך ואור עד נכון היום אשר יחינו מיומים".

יזכנו השי"ת לחדות פנים בשמחת-לבב וכט"ס[13] בשמחת-תורה וחדות-רוממות קרן ארץ-חמדה ובניה.

אביך מנשקך באהבת-נצח

אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

8 ע"ד - על דבר
9 בע"ה - בעזרת השם
10 ומ"מ - ומכל מקום
11 השי"ת - השם יתברך
12 ובא"י - ובארץ ישראל
13 וכט"ס - וכל טוב סלה